

Církev - otloukánek dějin?

(K článku Martina Fendrycha, Český bratr 2/2013)

V našich dějinách hrála církev (resp. církve) významnou roli a prošla mnoha proměnami. V době Karla IV dosáhla církev jednoho z vrcholů své moci. Tehdy se v ní již však zřejmě uhnízdlily ony zlořády, které později podnítl husitské hnutí a reformaci. Církev (katolická) tak vlastně pykala za svoje hříchy. Moc korumpuje - a to platí i pro církev.

Nový vzestup moci církve nastal po Bílé Hoře, v období protireformace. Z této doby (doby baroka) pochází patrně většina našich kostelů, zejména v sídelních městech arcibiskupů - Praze a Olomouci. Hybnou silou protireformace byl Jezuitský řád. Jezuité byli nositeli vzdělanosti, v Praze vybudovali např. Klementinum. Časem však vzrostla moc Jezuitů a klášterů natolik, že osvícený panovník Josef II se rozhodl Jezuitský řád i řadu klášterů zrušit; byly překážkou modernizace státní správy a rozvoje hospodářství. Dalšími zásahy do církevního majetku byla pozemková reforma v době 1. republiky (která nebyla dokončena) a znárodnění po převzetí moci komunisty v únoru 1948. Stát tehdy převzal církve a jejich majetek do své „péče“ a kněží byli placeni jako státní úředníci a nad jejich činností bděli tajemníci pro církevní záležitosti ministerstva kultury.

Nyní, po 60 letech, by se mělo navázat na stav před rokem 1948 a napravit „křivdy“. Mezitím se však společnost výrazně změnila - některé organizace zanikly, jiné vznikly nebo se po mnoha letech obnovily (např. Sociální demokracie nebo Sokol). Také církve jsou již jiné než bývaly - většinou podstatně ubylo věřících. Jedná se zejména o katolickou církev; ta svůj původní majetek (kostely) zčásti využívá k jiným účelům, např. jako koncertní sály. Také půda a lesy mají dnes jinou hodnotu - půda již neposkytuje automaticky zisk (pozemkovou rentu); nejlukrativnějším (ale morálně problematickým) způsobem, jak pozemky využít, je jejich přeměna na stavební parcely a rozprodej.¹ To již dnes církve někde praktikují.

Pokud má nastat odluka církví od státu, je to možné dvojím způsobem: buď budou věřící svou církev sami financovat (odevzdávat církevní „desátky“), nebo bude církev sama provozovat hospodářskou činnost; k tomu by ale potřebovala odborný personál. Snad by pak kněží měli studovat vedle teologie také management a ekonomiku. Některé kláštery v cizině (např. v Taizé) samy úspěšně podnikají. To vyžaduje kus fantazie a odvalu riskovat.

Mluvit zde o „nápravě křivd“ a „spravedlnosti“ je dost pochybné. Není možné předělávat dějiny. A křivdy se děly i v posledním 20letém období²...

Martin Fenrich vzpomíná také známou tezi, že „*soukromý vlastník se o svůj majetek stará lépe než stát*“. To bohužel obecně neplatí. Mnohých prosperujících státních firem se chopili při privatizaci „neumělové“, kteří přivedli firmu ke krachu. Jiní získaný podnik „vytunelovali“, tj. zmocnili se jen jeho lukrativní části. Velmi špatně dopadly některé kulturní památky... Ne každý může být úspěšným podnikatelem. A ne každý se chová zodpovědně. Naopak - i státní firma může dobře prosperovat, stojí-li v čele schopný management. Všechno je dáno lidmi...

A tak můžeme být zvědaví, jak si církve s majetkem poradí, pokud zákon skutečně vejde v platnost.

V Davli- Sloupu, 9. března 2013

Ing. Jan Matys, Evangelický sbor ve Hvězdnicí

www.technologie-kvalita.cz/honza

¹ Ve světě i u nás ubývá zemědělské půdy a lidí přibývá; řada zemí zemědělství dotuje, myslí na budoucnost...

² Označovaném buď jako „demokracie“, anebo jako „mafiaňský kapitalismus“